

The purpose of the present investigation was to evaluate body proportionality in men and women of the different age groups juvenile and periods of mature age and elderly age lining in the city of Kamianets-Podilsky. Anthropometric studies were conducted with the determination of longitudinal and width dimensions of the body. The significant differences between the proportionality parameters were detected in men. Young men were tall had narrow shoulders and pelvis their trunk had rectangular shape. Hands were proportional to the body length the torso and legs were elongated. Nature and aged men were of medium sleight had wide pelvis and trapezoid-shaped trunk. Both torso and legs were proportional to the body length.

No statistically significant differences between the parameters defining the body proportions, were found in the women of different age groups. The correlation coefficients were determined between the body length and the parameters characterizing longitudinal and transverse sizes of the body of the individuals examined.

Key words: anthropometric parameters, body proportions, indexes.

Отримано: 12.09.2014

УДК 378.096:796.032

М. С. Солопчук, А. О. Боднар

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У СТУДЕНТІВ ФІЗКУЛЬТУРНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Дослідження присвячене проблемі вивчення рівня сформованості олімпійської освіти у студентів факультетів фізичного виховання вищих навчальних закладів, а також визначення готовності майбутніх фахівців до реалізації педагогічної діяльності, спрямованої на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів й цінностей олімпізму. Встановлено, що значна кількість респондентів вважають за необхідне підвищити свій рівень знань із питань олімпійської освіти.

Ключові слова: олімпійська освіта, олімпійський рух, олімпізм, педагогічний процес.

Постановка проблеми. У багатьох країнах світу, в тому числі і в Україні, за останні роки відбулось реформування системи професійної вищої фізкультурної освіти з метою підготовки кадрів нового покоління для роботи у XXI столітті. У національній доктрині розвитку освіти України в XXI столітті зазначається, що «підготовка педагогічних працівників, їх професійне удосконалення – важлива умова модернізації освіти» [6]. Одним із найважливіших напрямів підготовки фахівців галузі фізичного виховання та спорту стало включення в процес освіти і виховання елементів олімпійської освіти як позитивного фактора, який сприяє гуманізації суспільства.

Аналізуючи державні документи, а саме діючі навчальні програми для учнів 1-4 та 5-11 класів, можна констатувати про те, що питання з олімпійської освіти включено до розділу теоретико-методичних знань із дисципліни «Фізична культура», а для учнів

молодших класів в програму включені тестові завдання теоретичних знань, які містять питання олімпійської тематики [10].

Питання реалізації олімпійської освіти висвітлені у працях вітчизняних дослідників [М. Булатова, С. Бубка, О. Вацеба, С. Матвеев, Н. Москаленко, Ю. Олійник, О. Томенко та ін.], які відзначають, що активна розробка форм, методів олімпійської освіти для дітей, підлітків та молоді потребує відповідної підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останнє десятиліття питання впровадження у процес навчання і виховання елементів олімпійської освіти знайшли відображення у роботах М. Булатової, С. Бубки, О. Вацеби, В. Єрмолової та ін.

На думку вчених Ц. Висоцьки, А. Константинова, В. Серегеева, В. Стярова, В. Родниченка та ін. олімпійська освіта виокремилась перш за все як засіб розв'язання протиріч між високим рівнем розвитку спорту та низьким рівнем засвоєння молоддю знань в галузі олімпійського руху.

З іншого боку, мета олімпійської освіти полягає у вирішенні однієї з актуальних проблем фізичного виховання – підвищення зацікавленості дітей до фізичної культури та спорту (В. Калабин, Е. Косневич, А. Лубишева, О. Міхневич та ін.).

Результатами досліджень зарубіжних і вітчизняних вчених (В. Абрамова, С. Барабашов, І. Бех, А. Бойко, А. Бутовський, Г. Полікарпова, Г. Рагозина, В. Сергеев, В. Столяров та ін.), які свідчать про недостатній рівень знань школярів з питань історії становлення олімпійського руху, ідеалів і цінностей олімпізму. Цей факт пояснюється недостатньою кількістю кваліфікованих спеціалістів в галузі олімпійської освіти дітей і учнівської молоді.

Мета дослідження: визначення рівня олімпійської освіти у студентів факультету фізичної культури.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення спеціальної літератури, анкетування, методи математичної статистики.

Організація дослідження. З метою вивчення стану підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту до олімпійської освіти було опитано 209 студентів факультетів фізичної культури вищих навчальних закладів України, зокрема 48 студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (КПНУ), 53 студенти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 46 студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (ЧНУ), 63 студенти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (ХНПУ).

Анкетування проводилось серед студентів четвертих курсів, перед проходженням педагогічної практики в загальноосвітніх навчальних закладах.

Обговорення результатів дослідження. Результати першої частини дослідження передбачали проведення тестування з

метою вивчення рівня сформованості у студентів системи знань у галузі історії і сучасного стану олімпійського руху, тому тести були складені на основі теоретичного матеріалу з олімпійської освіти, який входить в зміст діючих навчальних програм для учнів 1-4, 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Отримані результати тестування показали, що загальний показник правильних відповідей студентів четвертих курсів в галузі історії і сучасного стану олімпійського руху становлять 57,4%.

Аналізуючи загальні показники правильних відповідей стосовно ВНЗ, ми відзначили наступні результати: КПНУ – 60,1% правильних відповідей, ТНПУ – 56%, ЧНУ – 55,1%, ХНПУ – 58,1%. Варто відзначити, що різниця між цими показниками доволі незначна, що свідчить про недостатній рівень знань студентів у галузі історії і сучасного стану олімпійського руху у всіх вищих навчальних закладах, в яких проводилось дослідження.

Отримані результати узгоджуються з даними науково-методичної літератури [7, 8, 9] і свідчать про низький рівень сформованості системи знань студентів у галузі історії і сучасного стану олімпійського руху.

Низький рівень знань студентів підтверджується результатами анкетування, яке було наступним етапом нашого дослідження. На перше запитання «Чи керуєтеся Ви ідеалами і цінностями олімпізму у своєму стилі життя?» із 209 студентів позитивну відповідь дали 25,6% студентів, не керуються, тому що не знають їх – 43,4%, не керуються, тому що не бачать в цьому необхідності – 31% студентів.

Керуються ідеалами і цінностями олімпізму у своєму стилі життя 25,4% студентів КПНУ, 30,1% – ТНПУ, 19,3% – ЧНУ, 27,6% – ХНПУ. Не керуються, тому що не знають їх – 40,8% студентів КПНУ, 36,8% – ТНПУ, 53,8% – ЧНУ, 42,2% – ХНПУ. Не керуються ідеалами і цінностями олімпізму, тому що не бачать в цьому необхідності – 33,8% студентів КПНУ, 33,1% – ТНПУ, 26,9% – ЧНУ, 30,2% – ХНПУ.

Отже, переважна кількість опитаних студентів, а саме 43,4% респондентів не керуються ідеалами і цінностями олімпізму, тому що не знають їх, що свідчить про актуальність і доцільність обраної проблематики дослідження.

Аналізуючи результати відповідей на запитання «Чи бажаєте Ви стати учасником олімпійського руху?», ми відзначили, що 46,97% студентів виявили таке бажання, не бажають стати учасниками олімпійського руху – 15,9% студентів, вже вважають себе учасниками олімпійського руху – 37,13% респондентів.

Бажають стати учасниками олімпійського руху 43,25% студентів КПНУ, 52,88% – ТНПУ, 38,52% – ЧНУ, 53,21% – ХНПУ. Не виявили бажання стати учасниками олімпійського руху 14,38% студентів КПНУ, 12,42% ТНПУ, 24,44% – ЧНУ, 12,36% – ХНПУ. Уже вважають себе учасниками олімпійського руху 42,37% студентів КПНУ, 34,7% – ТНПУ, 37,04% – ЧНУ, 34,43% – ХНПУ.

Отже, переважна кількість опитаних виявила бажання стати учасником олімпійського руху (46,97%). 37,13% респондентів вже вважають себе учасниками олімпійського руху, а 15,9% рес-

пондентів не виявили бажання стати учасниками олімпійського руху. Це пояснюється тим, що участь в олімпійському русі зазвичай порівнюється з участю в Олімпійських іграх, тому можна припустити, що 15,9% студентів просто не розуміють, які ще існують можливості у цьому напрямі.

На запитання «Чи проявляєте Ви інтерес до Олімпійських ігор», ми одержали такі відповіді: із 209 студентів проявляють інтерес до Олімпійських ігор 94,23% студентів, не проявляють інтерес – 1,15% опитаних, незначний інтерес проявляють 4,62% студентів.

Отже, проявляють інтерес до Олімпійських ігор 94,12% студентів КПНУ, 95,48% – ТНПУ, 92,88% – ЧНУ, 94,47% – ХНПУ. Не проявляють інтерес до Олімпійських ігор 1,15% студентів КПНУ, 2,07% – ТНПУ, 1,36% – ЧНУ. Незначний інтерес проявляють 4,73% студентів КПНУ, 2,45% – ТНПУ, 5,76% – ЧНУ, 5,53% – ХНПУ.

Отже, можна зробити висновок, що більшість студентів, а саме 94,23% з інтересом відносяться до Олімпійських ігор.

Відповіді на запитання «Як Ви оцінюєте свій рівень знань у галузі історії і сучасного олімпійського руху?» свідчать про те, що із 209 студентів високо оцінюють свій рівень знань 12,8% респондентів, оцінюють свій рівень знань у галузі історії і сучасного олімпійського руху як середній 41,7% студентів і 45,5% респондентів оцінюють його як низький.

Оцінюють свій рівень знань як високий 13,37% студентів КПНУ, 12,43% – ТНПУ, 9,12% – ЧНУ, 16,28% – ХНПУ. Середнім свій рівень знань вважають 39,85% студентів КПНУ, 42,38% – ТНПУ, 39,64% – ЧНУ, 44,92% – ХНПУ. Оцінюють свій рівень знань як низький 46,78% студентів КПНУ, 45,19% – ТНПУ, 51,24% – ЧНУ, 38,8% – ХНПУ.

Отже переважна кількість опитаних (45,5%) оцінюють свій рівень знань в галузі історії олімпійського руху як низький. Це свідчить про те, що студенти усвідомлюють свою невідповідність в галузі олімпійської освіти.

Аналіз відповідей респондентів на запитання «Чи необхідно на вашу думку здійснювати педагогічну діяльність спрямовану на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму», засвідчив, що із 209 студентів 77,59% вважають, що необхідно здійснювати педагогічну діяльність, спрямовану на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, не вважають необхідним 8,1% респондентів, важко відповісти 14,31% студентів.

Вважають, що необхідно здійснювати педагогічну діяльність спрямовану на залучення дітей і молоді до ідеалів і цінностей олімпізму 72,38% студентів КПНУ, 82,34% – ТНПУ, 68,31% – ЧНУ, 87,36% – ХНПУ. Не вважають за необхідне 8,67% студентів КПНУ, 5,18% – ТНПУ, 68,31% – ЧНУ, 8,24% – ХНПУ. Важко відповісти 18,95% студентів КПНУ, 12,48% – ТНПУ, 21,41% – ЧНУ, 4,4% – ХНПУ.

Отже, значна кількість студентів (77,59%) вважають за необхідне здійснювати педагогічну діяльність, спрямовану на залучення дітей і молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, що свідчить про актуальність і доцільність обраної проблеми дослідження.

На запитання «Чи вважаєте Ви себе підготовленими до реалізації педагогічної діяльності, направленої на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму» відповіді є такими: із 209 студентів 19,57% вважають себе готовими до реалізації педагогічної діяльності, направленої на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, не вважають себе готовими 49,0% студентів, важко відповісти – 31,43% респондентів.

Вважають себе підготовленими до реалізації педагогічної діяльності направленої на залучення дітей і молоді до ідеалів і цінностей олімпізму 18,34% студентів КПНУ, 21,36% – ТНПУ, 15,41% – ЧНУ, 23,16% – ХНПУ, не вважають себе готовими до реалізації педагогічної діяльності направленої на залучення дітей і молоді до ідеалів і цінностей олімпізму 49,18% студентів КПНУ, 51,26% – ТНПУ, 57,36% – ЧНУ, 38,3% – ХНПУ. Важко відповісти 32,48% студентів КПНУ, 27,38% – ТНПУ, 27,33% – ЧНУ, 38,54% – ХНПУ.

Отже, значна кількість студентів, а саме 49,0% респондентів не вважають себе підготовленими до реалізації педагогічної діяльності, спрямованої на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму, що підтверджує актуальність обраної проблеми дослідження.

Відповіді на запитання «Чи необхідно, на Вашу думку, здійснювати підготовку студентів факультету фізичної культури до педагогічної діяльності у галузі олімпійської освіти школярів», розподілено таким чином: із 209 опитаних вважають необхідним здійснювати підготовку студентів факультету фізичної культури до реалізації педагогічної діяльності у галузі олімпійської освіти школярів 85,14% студентів, не вважають необхідним – 5,26% студентів, важко відповісти 9,6% студентів.

Вважають, що необхідно здійснювати підготовку студентів факультету фізичної культури до реалізації педагогічної діяльності в галузі олімпійської освіти школярів 88,48% студентів КПНУ, 82,78% – ТНПУ, 76,8% – ЧНУ, 92,44% – ХНПУ. Не вважають за необхідне 3,36% студентів КПНУ, 4,58% – ТНПУ, 8,52% – ЧНУ, 4,58% – ХНПУ. Важко відповісти – 8,16% студентів КПНУ, 12,64% – ТНПУ, 14,64% – ЧНУ, 2,98% – ХНПУ.

Аналіз відповідей студентів засвідчив, що значна кількість (85,14%) респондентів вважають за необхідне здійснювати підготовку студентів факультету фізичної культури до реалізації педагогічної діяльності в галузі олімпійської освіти, це підтверджує актуальність обраної тематики дослідження.

Аналізуючи результати відповідей на запитання «Чи вважаєте Ви необхідним підвищити свій рівень знань з питань олімпійської освіти?», ми відзначили, що 95,74% студентів вважають за необхідне підвищити свій рівень знань із питань олімпійської освіти, не вважають необхідним 0,69% студентів, частково вважають за необхідне 3,57% респондентів.

Вважають за необхідне підвищити свій рівень знань із питань олімпійської освіти 97,48% студентів КПНУ, 94,27% – ТНПУ, 92,38% – ЧНУ, 98,84% – ХНПУ. Частково бажають із питань олім-

пійської освіти 2,52% студентів КПНУ, 4,55% – ТНПУ, 6,05% – ЧНУ, 1,16% – ХНПУ. Не вважають необхідним 1,18% студентів ТНПУ, 1,57% – ЧНУ.

Аналіз відповідей студентів засвідчив, що значна кількість (95,74%) респондентів вважають за необхідне підвищити свій рівень знань з питань олімпійської освіти. Це свідчить про те, що студенти усвідомлюють свою невідповідність в галузі олімпійської освіти і хотіли б підвищити свій рівень знань.

Рівень готовності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту до олімпійської освіти представлено в *рис. 1*.

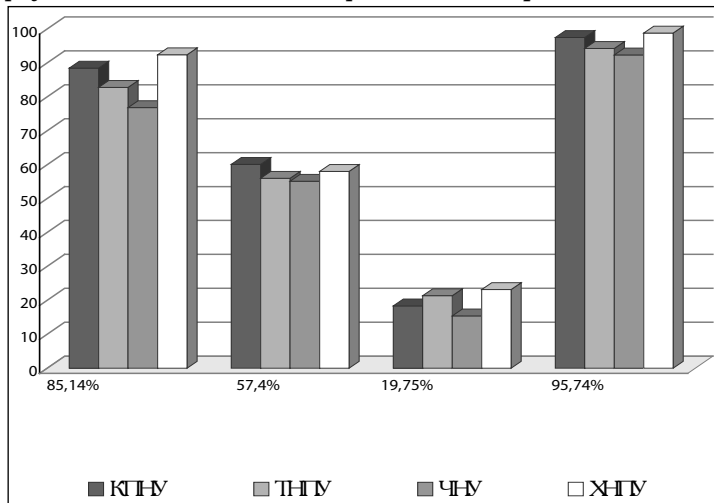


Рис. 1. Рівень готовності студентів до олімпійської освіти

Висновки. Отже, результати дослідження щодо визначення рівня олімпійської освіти у студентів факультетів фізичної культури вищих навчальних закладів України показали, що студенти мають недостатній рівень знань у галузі історії і сучасного стану олімпійського руху (57,4% правильних відповідей). Більшість із них (43%) не керуються ідеалами і цінностями олімпізму в своєму стилі життя, тому що не знають їх, але при цьому вони з інтересом відносяться до Олімпійських ігор (94,23%) і виявляють бажання стати учасниками олімпійського руху (46,97%).

Також більшість студентів вважають за необхідне здійснювати педагогічну діяльність, спрямовану на залучення дітей і учнівської молоді до ідеалів і цінностей олімпізму (77,59%), але при цьому оцінюють свій рівень знань в галузі історії і сучасного стану олімпійського руху, як низький (45,5%), і бажають його підвищити (95,7%).

Отримані результати дослідження свідчать, що студенти усвідомлюють свою невідповідність у галузі олімпійської освіти і хотіли б підвищити свій рівень підготовки. Це підтверджується відповідями на запитання про необхідність здійснювати підго-

товку студентів ВНЗ до реалізації педагогічної діяльності в галузі олімпійської освіти.

Список використаних джерел:

1. Булатова М.М. Олімпійська освіта : метод. рек. / М.М. Булатова. – К., 2002. – 37 с.
2. Булатова М.М. Система Олимпийского образования в Украине (1991–2006): методология и практические результаты / М.М. Булатова // Современный олимпийский спорт и спорт для всех : материалы X Международной науч. конф. – Гданск, 2006. – С. 38-41.
3. Дудкін В.Ю. Олімпійська освіта в процесі підготовки фахівців сфери «Фізичне виховання і спорт» у спеціалізованих вищих навчальних закладах України / В.Ю. Дудкін // Молода спортивна наука України : у 5-ти томах. – Львів, 2009. – Т. 4. – С. 57-61.
4. Єрмолова В.М. Олімпійська освіта: теорія і практика : навч. посіб. / В.М. Єрмолова. – К., 2011. – 335 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта. – 2002. – 24 квіт. – 1 трав. (№ 26). – С. 2-4.
6. Полицарпова Г.М. Олимпийское образование и воспитание как предмет педагогического исследования : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Полицарпова Галина Михайловна. – Великий Новгород, 2003. – 337 с.
7. Рагозина Г.А. Технология подготовки кадров для реализации олимпийского образования детей и учащейся молодежи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Рагозина Галина Анатольевна. – СПб., 2002. – 168 с.
8. Сергеев В.Н. Гуманистическая направленность реализации олимпийского образования : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Сергеев Вячеслав Николаевич. – Волгоград, 2000 – 176 с.
9. Фізична культура в школі: 5-11 класи : методичний посібник / за заг. ред. С.М. Дятленка. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 368 с.

The research is dedicated to the study of the level of formation of Olympic education among the students of physical education department and also to the readiness of future specialists to the realization of pedagogical activity directed at involving children and pupils in ideals and values of olympizm.

209 students of physical education departments from Kharkiv, Chernivtsi, Ternopil and Kamyanyets-Podilskyi participated in the research. The survey covered four-year students before their active practice at secondary schools. The theory on Olympic education included into the tests corresponds to the current curriculum in physical education for pupils ranging 1-4 and 5-11 forms of secondary schools.

The results of the research data found 57,4% of correct answers in history and current state of Olympic movement. It is worth mentioning that the students of all higher educational establishments showed insufficient level of knowledge. The majority of respondents are not ruled by ideals and values of olympizm because of their feeble grasp of the subject what proves the actuality and necessity of the research.

It is found out, that the major number (97,74%) of respondents consider that it is necessary to improve their level of knowledge on Olympic education. This proves that students recognize their lack of knowledge in that subject and would like to improve the result. Such conclusion confirms the answer to the question about the necessity of students' preparation to pedagogical activity in the sphere of Olympic education.

Key words: Olympic education, Olympic movement, olympizm, pedagogical process.

Отримано: 26.09.2014